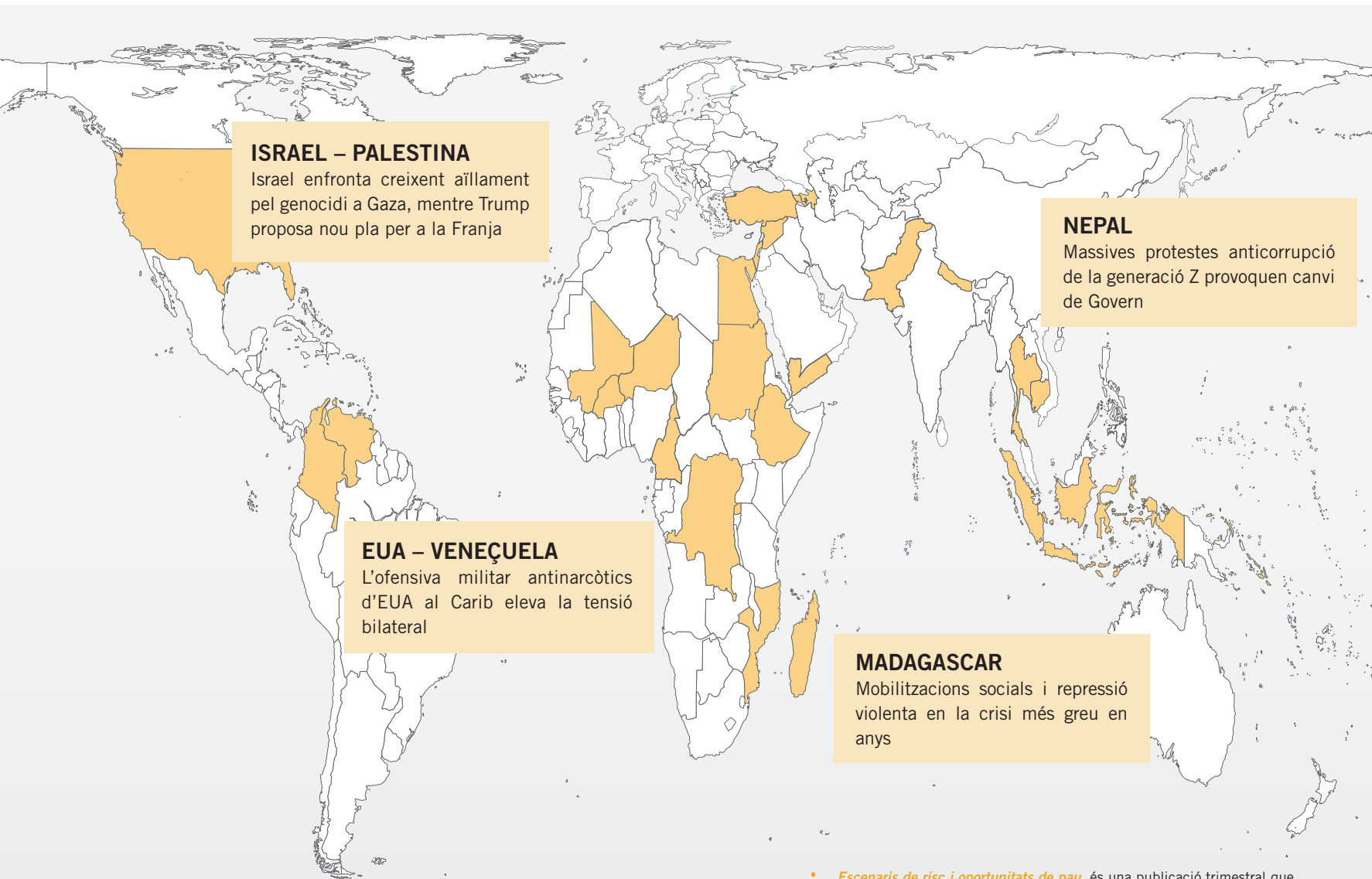

Escenaris de risc i oportunitats de pau

Octubre de 2025

êçp escola de
cultura de pau

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Altres casos analitzats en aquesta edició:

ÀFRICA

Àfrica – EUA
Burkina Faso
Camerun
Etiòpia – Egipte – Sudan
Malí
Moçambic
RDC (Este) – Rwanda
Sahel Occidental
Sudan del Sud

AMÈRICA

Colòmbia

ÀSIA I EL PACÍFIC

Cambodja – Tailàndia
Indonèsia
Pakistan

EUROPA

Armènia – Azerbaidjan
Türkiye (PKK)

ORIENT MITJÀ

Síria

Amb el suport de:

Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament

Generalitat
de Catalunya

- *Escenaris de risc i oportunitats de pau* és una publicació trimestral que
- analitza contextos de conflicte, processos de pau o qüestions de l'agenda
- internacional en què conflueixen dinàmiques de risc o d'oportunitat per
- a la construcció de pau. Aquest número abasta el període entre juliol de
- 2025 i el 6 d'octubre de 2025.

Escenaris de risc i oportunitats de pau és una publicació trimestral que analitza contextos de conflicte, processos de pau o qüestions de l'agenda internacional en què conflueixen dinàmiques de risc o d'oportunitat per a la construcció de pau. És una eina analítica que integra la perspectiva de gènere interseccional i que pretén ser un recurs útil per a actors educatius i polítics i la ciutadania en el seu conjunt, contribuint a la comprensió d'aquests contextos i a l'acció temprana. Aquest nombre abasta el període entre juliol de 2025 i el 6 d'octubre de 2025.

Casos destacats:

ISRAEL – PALESTINA: Israel enfronta creixent aïllament pel genocidi a Gaza, mentre Trump proposa nou pla per a la Franja

EUA – VENEÇUELA: L'ofensiva militar antinarcòtics d'EUA al Carib eleva la tensió bilateral

NEPAL: Massives protestes anticorrupció de la generació Z provoquen canvi de Govern

MADAGASCAR: Mobilitzacions socials i repressió violenta en la crisi més greu en anys

Altres casos analitzats en aquesta edició:

ÀFRICA

ÀFRICA – EUA: Diversos països africans signen acords amb l'administració Trump sobre deportacions massives que suposen una violació de drets humans

BURKINA FASO: La Junta Militar adopta una llei que penalitza l'homosexualitat

CAMERUN: S'agreuja el clima d'inestabilitat política davant la proximitat de les eleccions presidencials

ETIÒPIA – EGIPTE – SUDAN: Etiòpia inaugura oficialment la presa sobre el Nil Blau, la qual cosa incrementa les tensions a nivell regional

MALÍ: Continua el deteriorament de la situació política i de seguretat al país

MOÇAMBIC: S'inicia el Diàleg Nacional Inclusiu amb l'absència del principal líder opositor

RDC (EST) – RWANDA: S'incompleixen els acords entre els dos països i entre l'RDC i l'M23 mentre persisteix la violència a l'est de l'RDC

SAHEL OCCIDENTAL: Burkina Faso, Malí i Níger es retiren de la Cort Penal Internacional

SUDAN DEL SUD: Augmenta el risc de col·lapse de l'acord de pau al país

AMÈRICA

COLÒMBIA: El Govern reobre negociacions amb el Clan del Golf a Qatar

ÀSIA

CAMBODJA – TAILÀNDIA: Els enfrontaments fronterers entre tots dos països provoquen la mort de desenes de persones i el desplaçament forçós d'altres 300.000

INDONÈSIA: El país viu les protestes més massives de les últimes dècades

PAKISTAN: Protestes multitudinàries al Caixmir administrat pel Pakistan després d'assolir-se acord amb el Govern

EUROPA

ARMÈNIA – AZERBAIDJAN: Avanços en les negociacions, però criminalització de la societat civil pro-pau pel Govern azerbaidjanès

TÜRKIYE (PKK): Nous passos en el procés de pau, al costat de crides a enfortir-lo

ORIENT MITJÀ

SÍRIA: Diversos focus de violència evidencien els múltiples reptes de la transició al país, que celebra les seves primeres eleccions post-Assad

Font: UNICEF

ISRAEL – PALESTINA

Israel enfronta creixent aïllament pel genocidi a Gaza, mentre Trump proposa nou pla per a la Franja

Durant el trimestre s'han intensificat les crítiques a Israel i s'ha escenificat un major aïllament internacional al Govern de Benjamin Netanyahu en un context de sever agreujament de la situació a Gaza i deteriorament també a Cisjordània, de creixent consens legal i polític sobre la comissió de genocidi contra població de Gaza i, a finals del període, d'un nou pla de Donald Trump per al futur de la Franja. Les condicions a la Franja han empitjorat de manera significativa en els últims mesos, en particular des del març, després de la decisió d'Israel d'abandonar l'acord de cessament el foc assolit a principis d'any, multiplicar les seves ofensives i imposar un bloqueig encara més sever al territori palestí, impedit l'accés d'ajuda humanitària i altres béns essencials. A finals d'agost, experts de l'ONU van confirmar que la principal ciutat de Gaza i els seus voltants es trobava en una situació de **fam provocada per l'acció humana** i van advertir sobre la possible ampliació d'aquest diagnòstic a tot el territori gazatí. L'Integrated Food Security Phase Classification (IPC, per les seves sigles en anglès) –organització de referència a l'hora de valorar els nivells d'inseguretat alimentària a nivell internacional– va subratllar la urgència d'actuar davant d'una situació que amenaça d'incrementar exponencialment les morts en un territori ja devastat. En aquest context, van continuar multiplicant-se els fets de violència i els atacs de les forces israelianes contra població palestina durant

la cerca desesperada d'aliments. Des de finals de maig i fins a principis d'agost l'ONU havia comptabilitzat gairebé **1.400 morts de persones mentre intentaven aconseguir menjar, la majoria a les immediacions dels centres de distribució d'aliments controlats per Israel** –administrats per la controvertida “Gaza Humanitarian Foundation” (GHF)– i en la ruta dels escassos combois d'ajuda que han pogut accedir a la Franja.

Les xifres de letalitat entre la població de Gaza no van deixar d'augmentar durant l'últim trimestre a causa també de la intensificació d'atacs indiscriminats i deliberats, que van afectar principalment població civil a tot el territori. Segons el balanç d'OCHA, **fins a l'1 d'octubre ja havien mort més de 66.000 palestins i palestines** i la xifra de persones ferides vorejava les 170.000. A això se suma que el 88% del territori de la Franja estava convertit en zones militaritzades per Israel o afectat per ordres de desplaçament forçat. La situació es va fer especialment crítica després de la decisió d'Israel de llançar una ofensiva militar terrestre a Ciutat de Gaza, l'urbs més poblada del territori. El Govern de Netanyahu va instar a marxar cap al sud al prop del milió d'habitants de la ciutat i va iniciar una campanya d'intensos bombardejos. En poques setmanes més de 400.000 persones havien abandonat la ciutat, però desenes de milers romanien a

Ciutat de Gaza per manca de mitjans per emprendre una nova fugida o davant la constatació que no hi ha espais segurs a la Franja. L'inici de la campanya militar terrestre el 16 de setembre amenaçava amb una nova escalada de la violència, mentre ministres israelians amenaçaven que totes les persones que es quedessin a Ciutat de Gaza serien considerades terroristes o col·laboradores.

En paral·lel, Israel va continuar amb la seva política d'atacs a hospitals i altres infraestructures civils crítiques, així com les seves ofensives contra periodistes palestins, en un context de bloqueig a l'accés i cobertura informativa internacional a Gaza. Un dels episodis que va causar més consternació i condemna durant el trimestre va ser el doble atac contra l'Hospital Nasser que es va cobrar la vida d'una vintena de persones, entre elles cinc periodistes. Amb ells es va elevar a 240 el nombre de periodistes palestins assassinats a Gaza des d'octubre de 2023, convertint la Franja en el territori més perillós del món per exercir el periodisme. Segons dades d'ACLED, el 60% de les morts de periodistes en fets de violència a tot el món entre octubre de 2023 i agost de 2025 es van produir a Gaza. L'episodi de l'Hospital Nasser també va reforçar les denúncies sobre la comissió de crims de guerra per part d'Israel pels atacs sistemàtics contra civils, professionals mèdics i periodistes. Al juliol, una investigació de +972 Magazine i Local Call va alertar sobre els reiterats atacs aeris ("double tap") en àrees que ja havien estat objecte de bombardejos, amb l'aparent intencionalitat d'assassinar personal mèdic i persones implicades en els rescats.

En aquest context, un dels fets més significatius del trimestre va ser el pronunciament de la Comissió Internacional d'Experts Independents de l'ONU que va concloure que Israel està perpetrant un genocidi a Gaza. La comissió –que va fer públic el seu informe el 16 de setembre, el mateix dia que Israel va iniciar la seva ofensiva terrestre a Ciutat de Gaza– va trobar evidències que Israel estava cometent quatre dels cinc actes constitutius de genocidi segons la Convenció per a la Prevenció i la Sanció del Delicte de Genocidi: assassinar integrants d'un grup, causar-los seriosos danys físics i mentals, infligir deliberadament a un grup condicions de vida calculades per provocar la seva destrucció física total o parcial i imposar mesures tendents a evitar els naixements dins d'un grup de població. El document –que constitueix el posicionament més contundent de l'ONU sobre el genocidi contra la població palestina– constata a més l'existència d'un patró de conducta que demostra la intenció genocida, assenyala la responsabilitat de líders polítics i militars israelians en la incitació i comissió del genocidi i apel·la a la responsabilitat de tots els Estats del món per prevenir i castigar aquest crim, com exigeix la llei internacional.

Al costat d'aquestes dinàmiques, en els últims mesos també es van fer més explícites les crítiques a Israel

per les seves polítiques contra la població palestina. A nivell espanyol, per exemple, el Govern va aprovar a finals de setembre un conjunt de nou mesures per intentar frenar el genocidi a Gaza, entre les quals s'inclou un embargament d'armes per decret llei –com venien reclamant diversos col·lectius de la societat civil– i la prohibició de trànsit pels ports espanyols de vaixells que transportin combustible amb destinació a les Forces Armades israelianes (l'embargament d'armes ha de ser convalidat per el Congrés en un termini de 30 dies). Paral·lelament, es van produir mobilitzacions de gran notorietat, com les manifestacions que van derivar en la suspensió de l'etapa final de la Volta Ciclista a Espanya en protesta per la participació d'un equip d'Israel i la sortida des de Barcelona de la Flotilla Global Sumud, iniciativa impulsada des de la societat civil internacional per intentar sortejar el bloqueig humanitari a Gaza i exposar la inacció i/o complicitat dels Estats davant el genocidi a Gaza. Israel va interceptar els vaixells de la flotilla en aigües internacionals pròximes a Gaza i va detenir el conjunt d'activistes. Al tancament d'aquesta edició, el Govern de Netanyahu havia alliberat la major part, que van denunciar humiliacions i tractes degradants.

Adicionalment, la Comissió Europea va aprovar per primera vegada un pla per suspendre alguns aspectes de l'acord comercial entre la UE i Israel, vigent des de fa tres dècades. La decisió final depèn dels 27 Estats de la Unió. El paquet de mesures de pressió a Israel també proposa sancions als ministres ultrasesraelians de Finances, Bezalel Smotrich, i de Seguretat Nacional, Itamar Ben Gvir. La decisió de la Comissió Europea, que s'atribueix en part a la pressió política de la ciutadania, es va argumentar com a resposta al greu deteriorament de la situació humanitària, el bloqueig a l'entrada d'ajuda, la intensificació de les operacions militars i la decisió del Govern israelià d'avançar en els seus plans d'ampliar els assentaments il·legals a Cisjordània. A l'agost, Israel –a través del ministre Smotrich, que opera com a governador de facto de Cisjordània– va anunciar la seva aprovació al polèmic projecte d'assentaments conegut com a "E1", que suposarà la construcció de més de 3.400 habitatges i edificis comercials en una àrea entre Jerusalem Est i l'assentament de Ma'ale Adumin. El controvertit pla –ideat fa dècades, però no posat en marxa fins ara–, tindrà com a conseqüència la separació de la part nord i sud de Cisjordània i la desconexió definitiva de Jerusalem Est de la resta de Cisjordània. Smotrich va declarar obertament que el pla pretenia "enterrar definitivament la idea d'un Estat palestí".

Reconeixements a l'Estat palestí: ¿un gest merament simbòlic?

En aquest context, es van accelerar les iniciatives diplomàtiques que intenten donar un nou impuls a la

fórmula de dos Estats –declarada moribunda des d’abans dels fets del 7 d’octubre de 2023, després de més de tres dècades de procés d’Oslo. A finals de juliol va tenir lloc l’anunciada **Conferència d’Alt Nivell per a la Solució de dos Estats**, fruit d’una iniciativa diplomàtica promoguda conjuntament per França i Aràbia Saudita des de setembre de 2024. Els seus resultats, recollits en un comunicat conegut com la **Declaració de Nova York**, dibuixen un full de ruta que inclou un alto el foc a Gaza i l’alliberament dels ostatics retinguts per Hamas, el desarmament del grup palestí, el desplegament d’una missió d’estabilització sota el mandat del Consell de Seguretat de l’ONU i l’establiment de condicions per a un Estat palestí i la normalització de relacions entre Israel i els països àrabs. La Declaració de Nova York va ser refrendada el 12 de setembre per l’Assemblea General de l’ONU per 142 vots a favor, 10 en contra i 12 abstencions. Al llarg d’una nova reunió de la Conferència per als dos Estats (22 setembre) i durant el debat general de l’Assemblea General de l’ONU (23 setembre), un conjunt de 10 Estats –Andorra, Austràlia, Bèlgica, França, Luxemburg, Malta, Portugal i Regne Unit– van anunciar el seu reconeixement formal a l’Estat palestí. D’aquesta manera, es va elevar a 157 el total de països que reconeixen l’Estat de Palestina. En aquest escenari es va produir **l’al·locució del primer ministre israelià davant l’Assemblea General de l’ONU**, ocasió en què es va escenificar el creixent aïllament d’Israel –la majoria de les delegacions van abandonar la sala durant el seu discurs. Netanyahu va considerar els reconeixements a l’Estat palestí com un premi a Hamas i va insistir que permetre el seu establiment seria un suïcidi per a Israel. EUA també va expressar el seu rebuig, tant a la Declaració de Nova York com als reconeixements a l’Estat palestí.

Els esforços per ressuscitar la fórmula de dos Estats i, en particular, la qüestió del reconeixement a l’Estat palestí, van suscitar diverses anàlisis sobre el seu significat i impacte. D’una banda, la mesura va ser valorada per algunes veus com un gest necessari i rellevant en un context en què el Govern israelià ha plantejat obertament la seva posició contrària a un Estat palestí. A més, es considera que la iniciativa suposa deixar enrere les reticències d’alguns Estats per avançar en el suport a les aspiracions polítiques palestines més enllà del fallit procés de pau, en el benentès que **l’estatalitat de Palestina es considera com un prerrequisit i no un resultat de les negociacions**. D’altra banda, però, un gran nombre d’anàlisis van posar en entredit la mesura i van alertar sobre un gest merament declaratiu. Aquestes aproximacions van subratllar que el focus en la qüestió de l’Estat palestí arriscava a desviar l’atenció de la urgència d’aturar el genocidi a Gaza i que podia acabar sent **un gest totalment buit si no va acompanyat de l’adopció d’altres polítiques, com sancions, embargaments efectius d’armes i mesures de pressió** a Israel per frenar la massacre i

La Comissió Internacional d’Experts Independents de l’ONU va concloure que Israel està perpetrant un genocidi a Gaza

evitar que continuï amb les seves polítiques que fan totalment inviable un Estat palestí. Així mateix, s’ha advertit, limitar les accions al reconeixement de l’Estat palestí pot **funcionar com una cobertura per a governs** – alguns amb una important responsabilitat en la situació actual a Palestina, com Regne Unit– per poder presentar a les seves opinions públiques que han fet alguna cosa, encara que sigui de manera molt tardana. Addicionalment, la mesura pot envalentir encara més el Govern de Netanyahu en les seves polítiques de control de facto del territori palestí. Membres del Govern israelià van defensar l’annexió de Cisjordània com a represàlia als reconeixements de l’estatalitat palestina. Des del punt de vista de diversos analistes, incloent veus palestines, la qüestió del reconeixement continua esdevenint-se com un gest que no suposarà canvis significatius a curt termini, sobretot si no s’afronta la realitat de fragmentació i *apartheid* imposada per Israel i no s’actua, per exemple, per posar en pràctica resolucions com la de la Cort Internacional de Justícia, que el juliol del 2024 va confirmar que la prolongada ocupació militar israeliana era il·legal i va instar la comunitat internacional a involucrar-se en el seu desmantellament. Així mateix, s’adverteix que **posar el focus en l’estatalitat –més que en el dret d’autodeterminació del poble palestí– amenaça de deixar fora de l’equació assumptes extremadament rellevants**, com la situació de la població palestina a Israel i de les persones refugiades palestines.

El (nou) pla de Trump per a Gaza

En aquest escenari, el president dels EUA va anunciar una nova proposta per abordar la situació a Gaza i la futura governança de la Franja –un territori que en el passat va idear convertir en la “Riviera del Mediterrani”. El **pla de 20 punts** comparteix alguns elements amb la Declaració de Nova York, però està inequívocament més alineat amb els interessos d’Israel i és molt ambigu sobre les perspectives d’un futur Estat palestí. Les mesures del pla inclouen, entre altres qüestions, la finalitat immediata d’hostilitats i el restabliment de l’accés humanitari, l’alliberament de tots els ostatics, el desarmament de Hamas sota supervisió independent, el desplegament d’una missió internacional que progressivament assumiria les responsabilitats de seguretat de mans de les forces israelianes, el replegament d’aquestes forces fins a una zona perimetral “de seguretat”, la marginació total de Hamas d’un futur Govern de Gaza i la conformació d’un govern tecnocràtic de transició compost per palestins i experts internacionals sota la supervisió d’un organisme internacional –la “Junta de la Pau” – presidida pel mateix Trump i integrada per altres figures com l’ex primer ministre britànic Tony Blair. El punt 19 del pla –anunciat en una conferència conjunta de Trump amb Netanyahu a la Casa Blanca– estableix que, en funció dels avenços en la reconstrucció de Gaza i les reformes a l’Autoritat

Palestina, “és possible que finalment es donin les condicions per a un camí creïble cap a l'autodeterminació i la creació d'un Estat palestí”. En tornar a Israel, però (i en declaracions en hebreu), **Netanyahu va assegurar que no havia acceptat un Estat palestí i que l'Exèrcit israelià continuaria controlant la major part de Gaza.**

Trump va donar un termini de pocs dies a Hamas per acceptar la seva proposta i va advertir el grup palestí que si no ho feia donaria llum verda a Israel per continuar la seva ofensiva. Hamas no va ser consultat sobre el pla, que conté elements que havia rebutjat públicament en el passat. Segons va transcendir, **el grup desitjava la revisió d'alguns dels punts, entre ells el relatiu al seu desarmament total, i clarificacions sobre el replegament israelià,** entre altres temes. Diverses anàlisis van subratllar

que el pla de Trump està concebut com un **ultimàtum a Hamas perquè accepti la seva rendició, sense garanties ni sense que hi hagi claredat sobre què s'interpreta per “fi de la guerra”.** La iniciativa sí que sembla recollir –almenys sobre el paper– un canvi de postura respecte a posicions prèvies de Trump que anticipaven i recolzaven l'expulsió de població palestina de la Franja. A més de destacar les zones grises i imprecisions del pla que poden condicionar el futur de Gaza, analistes van subratllar que altres reptes tenen a veure amb la disposició de Netanyahu a complir-lo –tenint en compte els precedents del seu accionar– i amb el fet que, d'implementar-se, **el pla podria derivar en una nova situació de “gestió del conflicte”** sense perspectives de solució real a llarg termini. Al tancament d'aquesta edició, delegacions d'Israel i Hamas mantenien negociacions indirectes a Egipte sobre el pla de Trump.

Font: US Navy

EUA – VENEÇUELA

L'ofensiva militar antinarcòtics d'EUA al Carib eleva la tensió bilateral

Des del mes d'agost, la tensió entre Veneçuela i EUA s'ha incrementat dràsticament, amb quatre atacs contra llanxes que navegaven en aigües internacionals i que van provocar la mort de **21 persones**, un important desplegament de la força naval estatunidenca a prop d'aigües veneçolanes, i advertències per part de líders veneçolans sobre una possible agressió militar per part d'EUA. De l'escalada de la crisi, l'aspecte que va generar més alarma internacional va ser la seqüència de quatre atacs –el primer el 2 de setembre, l'últim el 3 d'octubre– per part d'EUA contra llanxes presumptament pilotades per persones acusades de pertànyer a càrtels de narcotràfic designades prèviament com a organitzacions terroristes estrangeres per part de Washington. Dels quatre atacs, tots ells en aigües internacionals del Carib, només en el perpetrat el 15 de setembre es va esmentar explícitament el càrtel veneçolà Tren de Aragua. Washington va declarar que les embarcacions d'atacs amb coets es dirigien als EUA, però en com a mínim un dels casos mitjans de comunicació van assenyalar que l'embarcació finalment enfonsada havia donat la volta abans de ser impactada. En la mateixa línia, després del primer atac del 2 de setembre, el secretari d'Estat Marco Rubio va afirmar inicialment que l'embarcació probablement es dirigia a

**Tots els atacs d'EUA
contra llanxes
van ser en aigües
internacionals**

Trinitat i Tobago o a algun altre lloc del Carib. Algunes de les accions militars dels EUA contra aquestes embarcacions van ser fetes públiques a través dels comptes en xarxes socials del president d'EUA, Donald Trump, i del secretari de la guerra, Pete Hegesth. El Govern de Veneçuela va considerar que la mort d'aquestes 21 persones són execucions extrajudicials. Altres veus assenyalen que el tipus de problema que l'Administració estatunidenca està tractant d'aturar hauria de ser responsabilitat de la Guàrdia Costanera –i no de les Forces Armades– que hauria de resultar en la detenció –i no assassinat– de les persones sospitoses.

“Conflicte armat no internacional” contra càrtels de la droga

Davant el **qüestionament** de les accions del Govern d'EUA per part d'alguns Governos i persones expertes en dret internacional, a principis d'octubre el Pentàgon **va enviar** un memoràndum al Congrés informant que el president Trump havia determinat que EUA està en un “conflicte armat no internacional” amb càrtels de la droga que la seva administració havia designat com a organitzacions

terroristes, i també que els contrabandistes dels càrtels eren “combatents il·legals”. Segons aquest **memoràndum**, els càrtels involucrats en el tràfic de drogues són “grups armats no estatals” les accions dels quals “constitueixen un atac armat contra EUA”. En paral·lel, Trump va declarar que la seva administració també està considerant atacar els càrtels de la droga “que arriben per terra”, generant incògnites i incertesa sobre possibles accions armades contra càrtels de la droga de Mèxic.

Algunes **anàlisis** consideren que descriure aquests atacs militars estatunidencs com a part d'un conflicte armat suggereix que formen part d'una campanya a llarg termini i no només atacs puntuals en defensa pròpia. Altres veus consideren que l'intent de Trump de considerar formalment els atacs contra els cartells de la droga com un conflicte armat suggeririen que pretén consolidar el seu dret a obtenir poders extraordinaris en temps de guerra.

Desplegament militar al Carib

A més dels esmentats atacs, des del mes d'agost EUA va començar a desplegar part de la seva força naval en aigües properes a Veneçuela, com vuit vaixells de guerra, incloent-hi tres destructors, una fragata amb míssils guiats, un submarí nuclear i més de 4.500 soldats, sent considerat per algunes veus com **un dels majors desplegaments militars mai vistos a la regió**. A més, diversos caces F-35 van arribar a Puerto Rico a mitjans de setembre. A principis d'octubre, les Forces Armades **van publicar imatges** d'aquests avions de combat sent armats amb míssils, bombes guiades i altres artefactes explosius. A més, també van mostrar imatges del vaixell d'assalt amfibi USS Iwo Jima, i dels exercicis militars de la infanteria de Marina. El Govern va publicar que les forces estatunidenques s'estan desplegant al Carib per donar suport a la missió del Comandament Sud, les operacions dirigides pel Departament de Guerra i les directrius del president dels EUA.

Poc després, el 2 d'octubre, el ministre de Defensa de Veneçuela, Vladimir Padrino López, va anunciar que el sistema de defensa aèria del país havia detectat cinc avions de combat F-35 d'EUA volant a només 75 quilòmetres de la costa veneçolana, denunciant que era la primera vegada que s'observava un desplegament militar d'aquest tipus. El ministre **va declarar** que aquesta acció per part dels EUA era una provocació i una amenaça contra la seguretat de la nació i contra la “**seguretat operacional de l'aviació civil i comercial**” al Carib. Vladimir Padrino López també **va anunciar** la seva intenció de denunciar el que va qualificar com una “**incursió il·legal d'aeronaus de combat**” davant el secretari general de l'ONU, António Guterres, i davant el Consell de Seguretat de l'ONU i l'Organització d'Aviació Civil Internacional (OACI), així com davant la Comunitat d'Estats Llatinoamericans i Caribenys (Celac).

Intervenció militar a Veneçuela?

A més dels atacs contra els vaixells que presumptament portaven droga cap als EUA, del desplegament militar al Carib i de la presumpta incursió aèria per part de caces estatunidencs, alguns mitjans van publicar que el Govern estaria elaborant **opcions per atacar** els narcotraficants dins de Veneçuela, principalment atacs amb drons contra grups de narcotràfic i laboratoris de drogues. En ser qüestionada per aquestes opcions per part d'alguns mitjans, la Casa Blanca va remetre a una declaració prèvia del president en la qual no descartava cap opció i en la qual advertia que era inacceptable que Veneçuela estigués enviant a narcotraficants a EUA.

Segons algunes **anàlisis**, l'objectiu que persegueix l'Administració de Donald Trump amb l'increment de la pressió militar seria debilitar i aïllar Maduro i el seu entorn, així com aconseguir la deserció entre alts comandaments militars veneçolans, per aconseguir un canvi de règim a Caracas. Segons aquestes anàlisis, en el seu primer mandat Trump ja va intentar aconseguir el derrocament de Maduro a través d'una forta pressió militar que en ocasions va semblar que desembocaria en intervenció armada. Si bé en el primer mandat el focus del Govern dels EUA eren el presumpte autoritarisme, frau electoral, falta de garanties democràtiques i crisi econòmica i humanitària a Veneçuela, en aquesta ocasió Washington hauria optat per incidir en els vincles entre el règim veneçolà, i en particular Maduro i el seu entorn, i el narcotràfic. En aquesta línia, el secretari d'Estat

Marco Rubio va acusar Maduro d'haver sigut durant més d'una dècada el líder del Càrtel de Los Soles, designat com a organització terrorista el passat mes de juliol. A mitjans de setembre, el president Trump va acusar directament Maduro d'estar involucrat en narcotràfic i li va exigir que deixés d'enviar

droga als EUA a través de l'organització Tren de Aragua. Anteriorment, al febrer, el Departament d'Estat d'EUA ja havia designat formalment l'organització veneçolana Tren de Aragua com a organització terrorista estrangera, juntament amb la MS-13 i diversos càrtels mexicans. A principis d'agost, la fiscal general d'EUA, Pam Bondi, **va acusar** Maduro de ser un dels majors narcotraficants del món i va duplicar la recompensa per informació que condueixi al seu arrest fins a 50 milions de dòlars, la més gran de la història del país. Bondi va assegurar que el 2025 l'Agència Antidrogues d'EUA havia incautat 30 tones de narcòtics provinents de Veneçuela, de les quals set estarien directament vinculades al governant. Segons la fiscal general, Maduro utilitza organitzacions terroristes com el Tren de Aragua, el Càrtel de Sinaloa i el Càrtel de Los Soles per traficar amb drogues letals i provocar l'increment de la violència als EUA. Segons alguns mitjans, el Càrtel de Los Soles és una xarxa conformada i dirigida per alts funcionaris i militars veneçolans, que participarien del narcotràfic facilitant i protegint el pas per territori veneçolà d'estupefaents produïts a Colòmbia.

Malgrat això, i de la retòrica bel·licista i acusacions creuades entre tots dos Governos, alguns mitjans sostenen que els Governos dels EUA i Veneçuela mantenen converses a través de líders d'Orient Mitjà que actuen com a intermediaris. Segons aquests mitjans, Maduro hauria discutit amb aquests intermediaris sobre les concessions que estaria disposat a fer per mantenir-se en el poder.

La reacció de Veneçuela

A finals de setembre, el Govern de Veneçuela va informar que el president Maduro havia subscrit un decret de “**commoció externa**”, un dels quatre estats d'excepció contemplats a la Constitució i que pot ser decretat en cas d'un conflicte que “posi seriosament en perill la seguretat de la nació, dels seus ciutadans i ciutadanes, o de les seves institucions”. La vicepresidenta, Delcy Rodríguez, va afirmar que aquest estat d'excepció, que és la primera ocasió que s'invoça, s'activaria en cas d'una agressió de les forces estatunidenques. Aquesta mesura **autoritza** Maduro a, entre altres qüestions, prendre el control militar dels serveis públics i de les institucions estratègiques, tancar les fronteres o desplegar forces de seguretat o activar els 4,5 milions de milicians que el chavisme assegura tenir.

A principis d'octubre, el mateix Maduro **va anunciar** nous exercicis militars especials per part de les Forces Armades, la Milícia Bolivariana, les 335 Àrees de Defensa Integral i les 15.751 Bases Populars de Defensa Integral (BPDÍ). En la mateixa línia, el ministre de Defensa veneçolà, Vladimir Padrino López, **va afirmar** que des del mes d'agost Veneçuela està posant en pràctica plans de defensa d'acord amb l'evolució de l'amenaça militar dels EUA. A mitjans de setembre, per exemple, Maduro **va anunciar** l'anomenada operació “Independència 200” en 284 fronts de batalla a tot el país per testar la seva capacitat de foc, ocupar i defensar posicions, i acordant plans militars de contingència. A principis de setembre, el Govern va dur a terme una “primera activació” de la **Milícia Bolivariana** per primera vegada en la història del país i alhora va anunciar que la campanya d'allistament des d'aleshores seria permanent. Maduro va assegurar que l'objectiu és convocar 8,2 milions de persones que es van inscriure a la Milícia Bolivariana, un cos de reservistes creat el 2005 pel llavors president Hugo Chávez. A més, el Govern **va desplegar** les Forces Armades a tot el país per entrenar civils i milicians, i va incrementar la seguretat als voltants dels edificis governamentals, en particular, el Palau de Miraflores.

La dimensió regional i internacional

En aquest context, a principis d'octubre el Parlament de Veneçuela va aprovar un projecte d'**associació estratègica i cooperació amb Rússia**. Tot i que no en van transcendir gaires detalls, el Govern va declarar que aquest responia al nou escenari geopolític del sistema internacional i es fonamentava en el “dret internacional, el respecte a la sobirania, l'arranjament pacífic de les controvèrsies, el respecte als drets humans i a l'autodeterminació dels pobles”. Poc després de la signatura de l'acord, el Govern veneçolà va anunciar que, després d'una llarga discussió entre els ministres d'Exteriors de tots dos països, el Govern rus –que exerceix la presidència del Consell de Seguretat de l'ONU– es **va comprometre** amb la preservació d'Amèrica Llatina i el Carib com a Zona de Pau i es va oferir a enfortir l'acció conjunta de tots dos països en el marc de Nacions Unides.

D'altra banda, a mitjans de setembre, diversos membres del Govern veneçolà, com el ministre d'Exteriors, Vladimir Padrino, i la vicepresidenta, Delcy Rodríguez, van acusar els Governos de Guyana i Trinidad i Tobago de ser “vassalls” d'EUA i de prestar-se als seus plans d'agressió i alhora els van advertir que tots dos rebrien una resposta si es produïen atacs contra Veneçuela des del seu territori. Tant Guyana com Trinidad i Tobago han expressat el seu suport al desplegament militar d'EUA a la regió i han manifestat la seva disposició a col·laborar en accions conjuntes contra el narcotràfic, però la ministra de Trinitat i Tobago, Kamla Persad-Bissessar, va negar plans conjunts amb EUA per envair Veneçuela. La **tensió entre Veneçuela i Trinitat i Tobago** es va iniciar a principis de juny, després que Maduro denunciés que havia sigut capturat un grup de persones a les quals va qualificar de terroristes i mercenaris que havia intentat ingressar al país des de Trinitat i Tobago amb armes de guerra. Posteriorment, el ministre d'Interior i Justícia, Diosdado Cabello, va amenaçar amb perseguir aquests grups “on estiguin”, obrint la porta a interpretacions sobre possibles incursions a Trinitat i Tobago. Per la seva banda, Kamla Persad-Bissessar **va escalar** la crisi diplomàtica quan va obrir la possibilitat que la Guàrdia Costanera pugui usar força letal contra qualsevol embarcació no identificada que entri en aigües de Trinitat i Tobago des de Veneçuela i quan va advertir que el seu Govern revisaria la seva **política cap als migrants veneçolans**, particularment aquells en edat militar. Pel que fa a la tensió amb **Guyana**, a principis d'octubre la vicepresidenta, Delcy Rodríguez, va acusar l'empresa petroliera estatunidenca ExxonMobil de proporcionar recursos econòmics al govern de Guyana amb l'objectiu de facilitar una agressió militar contra el seu país.

Font: Wikimedia Commons

NEPAL

Massives protestes socials de la generació Z contra la corrupció deriven en un canvi de Govern

Nepal va travessar una greu crisi política que va derivar en un canvi de Govern com a conseqüència de les protestes socials que van paraitzar el país durant diversos dies de setembre, van forçar la sortida del primer ministre nepalí, Sharma Oli i van desembocar en el nomenament d'un nou Govern interí. Les protestes, liderades per activistes de l'anomenada "generació Z" –nascuts entre finals de la dècada de 1990 i principis de la del 2010–, tenien com a eix central la denúncia de la corrupció política i institucional generalitzada al país, que ha involucrat diferents dirigents del país incloent-hi els tres últims primers ministres.

El nepotisme a les xarxes socials, la gota que fa vessar el got

El detonant que va donar lloc a l'inici de les manifestacions als carrers va ser la prohibició de 26 plataformes de xarxes socials al país en el marc de l'aprovació d'una legislació restrictiva que tenia l'objectiu d'exercir un major control sobre els continguts difosos a través d'aquestes plataformes. La falta de reposta per part de les empreses responsables de les xarxes socials (incloent-hi les més populars com Facebook, Instagram, WhatsApp, YouTube

i X) a l'exigència de registrar-se davant les autoritats nepaleses en un termini de set dies va portar el Govern nepalès a desconnectar aquestes xarxes. En paral·lel, una campanya en xarxes socials mostrant els comportaments extravagants i estils de vida luxosos per part de fills de líders polítics nepalesos va estendre el descontentament entre amplis sectors de la joventut nepalesa, sense accés a oportunitats educatives i laborals i afectats per la pobresa i la precarietat. La campanya contra els anomenats "nepokids" i la prohibició de les xarxes socials, interpretada com un intent de silenciar el descontentament social, van donar lloc a massives mobilitzacions socials en les quals la resposta policial, amb utilització de foc real, va desembocar en la mort de 19 persones, en la seva majoria joves de menys de 30 anys, incloent-hi menors d'edat, només en el primer dia de les protestes, en les quals també van resultar ferides altres 400 persones. Aquesta situació va portar a una escalada de la tensió social i en el segon dia de les manifestacions la violència es va incrementar notablement i manifestants van calar foc als edificis del Parlament, el Tribunal Suprem, l'Oficina de la Presidència i la seu de Kantipur Media Group, el principal conglomerat de premsa nepalès. Les protestes es van estendre als habitatges de diversos líders polítics. Nombrosos actors i altres figures públiques destacades del país es van unir

a les denúncies públiques i les protestes es van ampliar a nombroses ciutats nepaleses més enllà de Katmandú, escenari tradicional de les mobilitzacions polítiques. La creixent escalada de la violència, que va ocasionar la mort de 72 persones i va deixar més de 1.000 ferits, va portar que diversos ministres incloent el ministre d'Interior presentessin la seva renúncia i, finalment, a la dimissió del mateix primer ministre, Khadga Prasad Sharma Oli.

Canvi de govern i convocatòria d'eleccions

Després de la crisi de govern com a conseqüència de la cadena de renúncies, el president, Ramchandra Paudel, va iniciar una sèrie de negociacions amb el cap de les Forces Armades, Ashok Raj Sigdel, i els manifestants, que van portar al **nomenament com a primera ministra de Sushila Karki**, expresidenta del Tribunal Suprem de Nepal, primera dona a ocupar el càrrec i candidata preferida del moviment de joves que va protagonitzar les massives protestes socials dels dies previs. **El nom de Karki va emergir a través dels debats convocats a Discord**, una aplicació de missatgeria molt utilitzada en el món dels videojocs, en els quals van participar desenes de milers de joves nepalesos, que es van unir al servidor Youths Against Corruption, en el qual van arribar a participar 100.000 persones. L'acord també contemplava la dissolució del Parlament després del seu nomenament. Karki era una figura respectada per l'opinió pública i comptava amb reconeixement per la seva independència així com per la seva participació durant la dècada dels noranta en les mobilitzacions democràtiques contra el sistema polític Panchayat de monarquia absoluta i prohibició dels partits polítics, motiu pel qual va ser empresonada en aquell moment. La inestabilitat política ha caracteritzat Nepal des de la fi del conflicte armat, l'abolició de la monarquia el 2008 i l'aprovació d'una nova Constitució el 2015. Tretze Governos s'han succeït en aquests anys, però sempre encapçalats per tres dirigents polítics: K.P. Sharma Oli, del Partit Comunista de Nepal-Unificat Marxista-Leninista (CPN-UML); Pushpa Kamal

Dahal, del CPN-Centre Maoista; i Sher Bahadur Deuba, del Congrés Nepalès (NC).

La falta d'avanços en les diferents reformes polítiques compromeses pels successius executius després de la fi de la Monarquia ha generat un sentiment de frustració en diferents sectors de la població nepalesa, incloent-hi la joventut. Diferents protestes socials en els darrers mesos, com per exemple les dutes a terme per professionals de l'àmbit educatiu, van ser respostes amb mesures repressives, incrementant el descontentament entre la població. La nova primera ministra va conformar un Govern interí en els dies següents al seu nomenament, va dissoldre el Parlament i va assenyalar que el 5 de març se celebrarien eleccions. Marcant distàncies amb anteriors executius, va fer una crida a la unitat per a la reconstrucció del país i va assenyalar que s'havia d'escoltar les generacions més joves en les seves peticions de fi a la corrupció, bona governança i igualtat econòmica.

La falta d'avanços en les reformes polítiques compromeses després de la fi de la Monarquia ha generat frustració en diferents sectors de la població nepalí, incloent-hi la joventut

Les mobilitzacions juvenils nepaleses seguien l'estela de mobilitzacions prèvies en altres països asiàtics, també de caràcter massiu, com les que van tenir lloc a Sri Lanka i Bangladesh en els anys previs i que també van portar a la deposició dels governs en aquests països i la conformació de nous executius. Al Nepal,

les mobilitzacions es van caracteritzar per haver estat protagonitzades fonamentalment per la població més jove i per haver posat al centre de les reivindicacions qüestions vinculades a la lluita contra la corrupció i el nepotisme, exemplificats per l'estil de vida dels fills dels dirigents polítics difós a través de les xarxes socials i que va servir d'acarament perquè milers de joves arreu del país s'unissin a les protestes. Alhora, la crisi del Nepal va evidenciar les noves formes de fer política de la generació Z, vinculades a la utilització de xarxes i plataformes socials i sense el protagonisme de lideratges individuals. Els errors de càlcul per part del Govern de Sharma Oli amb la prohibició de les xarxes socials, van mostrar la desconexió amb la joventut nepalesa i van acabar propiciant la conformació d'un nou Executiu i la convocatòria d'eleccions.

Font: MaybeMatchbox

MADAGASCAR

Mobilitzacions socials i repressió violenta en la crisi més greu en anys

Madagascar travessa una de les seves crisis polítiques i socials més greus dels últims anys. Des de finals de setembre de 2025, el país ha estat escenari d'intenses protestes encapçalades majoritàriament per joves agrupats en el moviment “Generació Z Madagascar”, que inicialment es va moure contra els talls reiterats d'aigua i electricitat, però que ràpidament va transformar la seva agenda en un qüestionament profund al Govern del president Andry Rajoelina.

Del qüestionament dels serveis bàsics a l'exigència de dimissió del president

Les manifestacions van començar a Antananarivo, la capital, el 25 de setembre, i es van estendre a altres ciutats importants com Toamasina i Antsiranana. Les manifestacions denunciaven inicialment els talls reiterats d'aigua i electricitat, però ràpidament es van ampliar no només a la precarietat d'aquests serveis bàsics, sinó també cap a la corrupció, la mala gestió governamental i la falta d'oportunitats per a la joventut. A mesura que s'intensificava la repressió, el moviment va adquirir un caràcter més polític, exigint directament la dimissió del president.

La resposta de les forces de seguretat va ser extremadament violenta. La Policia i l'Exèrcit van recórrer a l'ús de gasos lacrimògens, bales de goma i fins i tot munició real

contra els manifestants. Segons xifres de l'ONU, almenys 22 persones van morir i més d'un centenar van resultar ferides. Entre les víctimes hi va haver tant manifestants com transeünts que es veieren engolits per la repressió, així com persones mortes durant els saquejos i disturbis que van seguir les protestes. [L'Alt Comissionat de Nacions Unides per als Drets Humans, Volker Türk](#), va expressar la seva “consternació” davant l'ús desproporcionat de la força i va demanar investigacions independents i justícia per a les víctimes. [Amnistia Internacional també va condemnar els fets](#). Davant la magnitud de la crisi, el president Rajoelina va anunciar el 29 de setembre la [dissolució del seu Govern](#) i va demanar a la població enviar candidatures per a la formació d'un nou gabinet. Durant una al·locució televisada, [es va disculpar per la ineficàcia d'alguns dels seus ministres, tot i que aquest gest va ser percebut com a insuficient](#). Lluny de calmar la situació, la decisió va ser rebuda amb burles en xarxes socials i més mobilitzacions al carrer.

La situació econòmica agreuja el malestar social

Les [causes profundes d'aquesta crisi són múltiples i estructurals](#). Madagascar és un dels països més pobres del món: el 75% de la seva població viu per sota del llindar de la pobresa. Les infraestructures bàsiques, com el subministrament elèctric i d'aigua, estan deteriorades, generant apagades de més de 12 hores diàries en alguns

barris. La situació econòmica, marcada per l'atur juvenil, la inflació i la falta d'inversió, ha agreujat el malestar social. A això se suma el desgast polític del president Rajoelina, qui va arribar al poder per primera vegada el 2009 després d'un cop d'Estat i va ser reelegit el 2023 en unes eleccions molt qüestionades.

Per a gran part de la ciutadania, la gestió del president Rajoelina representa la continuïtat d'un sistema corrupte i desconnectat de les necessitats del poble. El fet que la protesta estigui liderada pel jovent, organitzada a través de xarxes socials, reflecteix una generació que ja

no accepta passivament la precarietat ni les promeses incomplertes. Als carrers, les consignes com “*Miala Rajoelina*” (“Rajoelina, ves-te'n”) mostren clarament que **la crisi ha superat l'àmbit dels serveis bàsics per convertir-se en un moviment d'oposició** que qüestiona el Govern en el seu conjunt i la situació d'injustícia econòmica generalitzada. L'evolució de la situació és incerta, ja que mentre les autoritats mantenen el toc de queda nocturn i reforcen el control policial, el moviment juvenil sembla decidit a seguir mobilitzat, marcant un abans i un després en la història recent del país.

ÀFRICA

ÀFRICA – EUA: Diversos països africans signen acords amb l'administració Trump sobre deportacions massives que suposen una violació de drets humans

BURKINA FASO: La Junta Militar adopta una llei que penalitza l'homosexualitat

CAMERUN: S'agreuja el clima d'inestabilitat política davant la proximitat de les eleccions presidencials

ETIÒPIA – EGIPTE – SUDAN: Etiòpia inaugura oficialment la presa sobre el Nil Blau, la qual cosa incrementa les tensions a nivell regional

MALÍ: Continua el deteriorament de la situació política i de seguretat al país

MOÇAMBIC: S'inicia el Diàleg Nacional Inclusiu amb l'absència del principal líder opositor

RDC (EST) – RWANDA: S'incomplixen els acords entre els dos països i entre RDC i l'M23 mentre persisteix la violència a l'est de RDC

SAHEL OCCIDENTAL: Burkina Faso, Malí i Níger es retiren de la Cort Penal Internacional

SUDAN DEL SUD: Augmenta el risc de col·lapse de l'acord de pau al país

ÀFRICA – EUA

Diversos països africans signen acords amb l'administració Trump sobre deportacions massives que suposen una violació de drets humans

Diversos països africans han assolit en els últims mesos acords amb l'administració de Donald Trump per acceptar al seu territori migrants i sol·licitants d'asil deportats des dels EUA, encara que no siguin nacionals seus. Aquesta política forma part de la campanya dels deportacions massives anunciada per Trump en el seu segon mandat, que busca enviar a tercers països persones que no poden ser repatriades als seus llocs d'origen.

Rwanda, Uganda, Sudan del Sud, Eswatini i, més recentment Ghana, figuren entre els Estats que han acceptat rebre persones deportades. En el cas de **Rwanda**, el Govern ha confirmat que acollirà fins a 250 persones, i a finals d'agost ja van desembarcar els primers set deportats. Rwanda va anunciar promeses d'assistència en salut, formació laboral i allotjament, així com **visites d'organitzacions internacionals, com la IOM**. No obstant això, un acord de similars característiques entre **Rwanda**

i el Regne Unit va acabar aparcant el 2024 després de diverses batalles legals i la pujada al poder del Partit Laborista. **Uganda ha establert un acord temporal** –no rebrà persones amb antecedents penals ni menors no acompanyats, i prefereix que siguin africans– mentre que **Sudan del Sud i Eswatini** ja han rebut petits grups de persones deportades. Ghana, per la seva banda, va donar un gir respecte al seu rebuig del pla britànic el 2022 i va acceptar 14 migrants, argumentant solidaritat africana.

Diverses anàlisis apunten a una combinació de factors que expliquen la disposició d'aquests governs: evitar sancions comercials o aranzelàries, millorar relacions bilaterals amb Washington i guanyar marge polític intern. Uganda, per exemple, espera negociar la reducció de tarifes estatunidenques que afecten les seves exportacions agrícoles. En altres casos, com Sudan del Sud, es tracta de revertir restriccions de visats imposades pels EUA.

Les organitzacions de drets humans, però, denuncien que aquests acords vulnereu principis bàsics del dret internacional, com la prohibició de retornar persones a països on puguin patir tortura o persecució. A Eswatini, els deportats han sigut reclosos a la presó i se'ls ha negat

accés a advocats, mentre a Ghana un dels nouvinguts ja ha sigut reenviat a Gàmbia malgrat que podria enfrontar persecució per la seva orientació sexual. Crítics a l'Àfrica i als EUA sostenen que la pràctica converteix certs països en "abocadors humans" i que equipara els migrants amb mercaderia intercanviada per concessions polítiques o comercials.

BURKINA FASO

La Junta Militar adopta una llei que penalitza l'homosexualitat

L'1 de setembre, l'Assemblea Legislativa de Transició (ALT) de Burkina Faso –en vigor des que els militars van prendre el poder sota el lideratge de l'ara president Ibrahim Traoré, després de dos cops d'Estat el 2022– va aprovar per unanimitat (71 vots a favor) una **lleï que condemna els "autors de pràctiques homosexuals"** a penes de fins a cinc anys de presó, juntament amb sancions econòmiques d'entre 3.000 i 15.000 euros. El text també recull que, en cas de reincidència, "les penes es duplicaran" i que, si la persona condemnada és estrangera, "podrà ser expulsada del territori nacional". D'aquesta manera, Burkina Faso es converteix en l'últim país africà a prohibir l'homosexualitat, unint-se a més de la meitat dels països africans que penalitzen l'orientació sexual (33 de 54, segons l'**Associació Internacional de Lesbianes, Gais, Bisexuals, Trans i Intersexuals (ILGA)**). Alguns d'ells apliquen penes de presó i fins i tot la pena de mort, com és el cas de Mauritània, Somàlia, Uganda i 12 regions del nord de Nigèria. Actualment, al continent únicament Sud-àfrica reconeix el matrimoni, l'adopció i la unió civil entre persones LGTBIQ+, tot i que en els últims anys Botswana, Gabon i Angola també han modificat el seu codi penal per despenalitzar l'homosexualitat. Les mesures anti-homosexualitat al continent formen part de les agendes polítiques ultraconservadores d'associacions evangelistes estatunidenques que operen al continent sota **la falsa premissa que "no és africà ser gai"**.

CAMERUN

S'agreuja el clima d'inestabilitat política al voltant de les eleccions presidencials

Camerun viu una conjuntura política extremadament tensa al voltant de les eleccions presidencials del 12 d'octubre. El país està governat des de fa 43 anys per Paul Biya, de 92 anys, el cap d'Estat més longeu en el poder a nivell mundial. **La seva decisió de presentar-se a un vuitè mandat** ha reactivat els debats sobre la seva capacitat per continuar governant i ha exposat de nou els déficits democràtics i les greus vulneracions de drets humans que caracteritzen el seu règim. El procés electoral ha estat marcat per irregularitats i restriccions a l'espai cívic. La **comissió electoral (ELECAM) va excloure el principal rival**

de Biya, Maurice Kamto, qui ja havia quedat segon el 2018. La decisió, confirmada pel Tribunal Constitucional, va deixar l'oposició debilitada i fragmentada, amb diverses candidatures rivals (Bello Bouba Maïgari, Issa Tchiroma Bakary, Cabral Libii, Joshua Osih), incapaços d'unir-se davant el president. En paral·lel, les forces de seguretat han reprimat amb violència simpatitzants opositors: més de 50 van ser arrestats a l'agost a Yaoundé durant protestes contra les decisions del Tribunal Constitucional. **L'ONU va denunciar el tancament de l'espai democràtic**, la prohibició de mítings, la suspensió d'organitzacions civils i la intimidació a periodistes i activistes.

Les arrels d'aquesta crisi es troben en l'autoritarisme prolongat de Paul Biya, qui el 2008 va eliminar els límits de mandat per perpetuar-se en el poder. Sota el seu Govern, Camerun ha experimentat corrupció sistèmica, repressió a la dissidència, manipulació de processos electorals i absència d'alternança democràtica. L'exclusió de candidats com Kamto reflecteix la voluntat del règim de controlar el procés electoral per garantir la continuïtat.

El clima d'inseguretat afegeix complexitat al procés. A les províncies anglòfones del Nord-oest i Sud-oest, els actors políticomilitars secessionistes han promès boicotejar les eleccions, decretant un "lockdown" (tancament) per impedir la votació. A més, a la província d'Extrem Nord continuen els atacs de Boko Haram i de l'Estat Islàmic a l'Àfrica Occidental (ISWA), amb segrestos i assassinats de civils, **segons destaca l'International Crisis Group**. Així mateix, la manca de solucions al conflicte anglòfon i la inseguretat al nord agreugin el descontentament popular. El Govern utilitza aquests conflictes per justificar una forta militarització i restringir encara més les llibertats públiques. El procés electoral del 2025 és considerat per observadors internacionals com una prova de resistència per a l'estabilitat del país. Amb l'oposició dividida i l'aparell estatal sota control de Biya, el resultat sembla inclinat cap a la seva reelecció. Tanmateix, aquesta continuïtat podria aprofundir la crisi de legitimitat, augmentar la frustració social i alimentar la violència tant a les regions anglòfones com a la resta del país.

ETIÒPIA – EGIPTE – SUDAN

Etiòpia inaugura oficialment la presa sobre el Nil Blau, la qual cosa incrementa les tensions a nivell regional

Etiòpia ha inaugurat oficialment a principis de setembre **la Gran Presa del Renaixement Etíop (GERD)** (per les seves sigles en anglès), situada al Nil Blau, marcant una fita en la història energètica d'Àfrica. Amb una alçada de 170 metres i una capacitat de generació de 5.150 megavats, la GERD es converteix en la major central hidroelèctrica del continent i una de les vint més grans del món. El projecte, iniciat el 2011 i valorat en uns 5.000 milions de dòlars, ha estat finançat majoritàriament pel mateix Estat etíop

i aportacions ciutadanes. La seva inauguració simbolitza l'esforç del Govern del primer ministre Abiy Ahmed per electrificar el país i exportar excedent d'energia als països veïns.

No obstant això, l'obra ha intensificat les tensions amb Egipte i, en menor mesura, Sudan, que depenen gairebé per complet del Nil per cobrir les seves necessitats d'aigua. Egipte, amb més de 100 milions d'habitants i una pluviometria mínima, tem que la presa redueixi el cabal en períodes de sequera i denuncia que el projecte viola acords històrics sobre la gestió del riu. El president Abdel Fattah al-Sisi ha qualificat la GERD com una "amenança existencial" i ha advertit que el seu país defensarà els seus drets hídrics per tots els mitjans. Sudan, per la seva banda, comparteix aquestes inquietuds i reclama al costat d'Egipte un acord legalment vinculant sobre l'ompliment i la gestió de la presa. No obstant això, també reconeix possibles beneficis en matèria de control d'inundacions i accés a electricitat barata.

Etiòpia sosté que la GERD no suposa un perjudici significatiu per als seus veïns i la presenta com una oportunitat de cooperació regional. Investigacions independents confirmen que, fins ara, no s'han registrat alteracions dràstiques en el flux del riu, gràcies a pluges favorables i a una estratègia gradual d'ompliment. Malgrat això, El Caire ha elevat la seva protesta davant el Consell de Seguretat de l'ONU i ha reforçat aliances estratègiques amb països de la regió contraris a Addis Abeba. Mentrestant, la presa s'ha convertit en símbol d'orgull nacional per a Etiòpia, on gairebé la meitat de la població mancava d'electricitat fa a penes tres anys.

El Nil ha estat històricament font de disputes entre els països de la seva conca, tal com ha assenyalat l'ECP, entre altres anàlisis. Els tractats heretats de l'etapa colonial atorgaven a Egipte i el Sudan un control desproporcionat sobre les seves aigües, deixant de banda els estats situats aigües amunt. La construcció de la GERD va alterar aquest statu quo, desencadenant un pols diplomàtic que, malgrat múltiples rondes de negociació sota auspicis de la UA i actors internacionals, roman sense resolució. A mesura que el canvi climàtic ha aguditzat l'escassetat hídrica i la presa entri en ple funcionament, la necessitat de cooperació es torna cada vegada més urgent, tot i que les dinàmiques regionals de rivalitat continuen dificultant un acord.

MALÍ

Continua el deteriorament de la situació política i de seguretat al país

Durant el tercer trimestre de 2025 Malí va experimentar una intensificació significativa de la violència gihadista, un aprofundiment de les divisions dins de l'Exèrcit i un creixent aïllament polític internacional. Al juliol, el Grup de Suport a l'Islam i els Musulmans (JNIM), vinculat a al-

Qaeda, va llançar diferents atacs coordinats a les regions de Ségou i Kayes, ampliant el seu radi d'acció cap a l'oest, una zona fins aleshores relativament lliure de violència. Els combats van deixar desenes de morts i van evidenciar la debilitat de l'Exèrcit, que depèn cada vegada més del suport del Cos d'Àfrica de Rússia (abans Grup Wagner). A més, el 14 de juliol, JNIM va atacar, juntament amb la coalició separatista Front d'Alliberament d'Azawad (FLA), un comboi militar a Kidal, cosa que suggereix una possible cooperació tàctica entre grups iihadistes i separatistes del nord. Al setembre, JNIM va imposar un bloqueig econòmic a les regions de Kayes i Nioro, àrees frontereres amb Senegal i Mauritània, respectivament, paralitzant el corredor comercial que connecta Bamako amb Senegal i del qual depèn gran part de les importacions nacionals, inclosos el combustible i productes bàsics. Els intents de l'Exèrcit d'escortar combois comercials van fracassar i, el 14 de setembre, un atac va destruir més de 40 camions cisterna sota escorta militar. Aquest bloqueig, que afecta una zona que concentra el 80% de la producció d'or del país, representa un dur cop econòmic i estratègic per a la Junta, a més d'evidenciar la incapacitat de l'Estat per protegir les rutes vitals. Analistes assenyalen que l'estratègia gihadista ha passat de la conquesta territorial a l'estrangulament econòmic del govern, debilitant la seva legitimitat i les seves fonts d'ingressos.

L'increment de la violència gihadista es produeix en un context de creixent crisi política i debilitament de la Junta Militar. El 10 de juliol, el general Assimi Goïta va promulgar una llei que li atorga un mandat presidencial renovable de cinc anys sense celebrar eleccions, ampliant els poders presidencials i prolongant indefinidament el període de transició iniciat després del cop del 2020. La mesura, aprovada unànimement pel Consell Nacional de Transició, institucionalitza el seu control sobre el poder executiu. Posteriorment, a l'agost, les tensions polítiques al país es van visibilitzar dins de l'aparell estatal, després de l'arrest de dos generals i diversos oficials acusats de conspirar contra el règim. L'episodi va coincidir amb el cinquè aniversari del cop del 2020 i va revelar les divisions latents dins de l'Exèrcit, agreujades per la concentració de poder i la influència d'actors estrangers. Paral·lelament, les relacions internacionals es van deteriorar. El 4 de setembre, el Govern de Goïta demandà a Algèria davant la Cort Internacional de Justícia per l'enderrocament d'un dron maliense al març, la qual cosa va ser rebutjada per Algèria. Les relacions amb França també es van agreujar després de la detenció d'un diplomàtic francès. París va respondre suspent la seva cooperació antiterrorista.

MOÇAMBIC

S'inicia el Diàleg Nacional Inclusiu amb l'absència del principal líder opositor

El 10 de setembre es va iniciar l'anomenat procés de Diàleg Nacional Inclusiu al país, que s'estendrà fins al novembre del 2026. El començament del Diàleg, que

sorgeix després de les crisis política i electoral al país provocada a finals del 2024, no va comptar amb la presència del líder clau de l'oposició, Venâncio Mondlane, qui va impulsar la principal força política (PODEMOS) de les protestes ciutadanes i que posteriorment va abandonar el partit. No obstant això, la seva absència en la Comissió Tècnica que guia el diàleg es podria esmenar després de l'autorització del Ministeri de Justícia a registrar el seu nou partit, denominat **Anamola** (Aliança Nacional per a un Moçambic Lliure i Autònom). Finalment, aquesta autorització es va produir al setembre. **L'acord sobre el Diàleg Nacional Inclusiu va ser signat el març** passat pel president Daniel Chapo i nou partits polítics, abans de la creació d'Anamola, que no té escó a la Comissió, tot i que Mondlane va quedar en segon lloc en les eleccions presidencials d'octubre de 2024 i té una capacitat de mobilització molt més gran que qualsevol altra figura de l'oposició.

L'inici del Diàleg es produeix enmig d'un increment de la inseguretat a la província septentrional de Cabo Delgado. Entre finals de juliol i principis d'agost l'Estat Islàmic de la Província de Moçambic (ISMP) va intensificar els atacs contra els districtes del sud de Cabo Delgado, desplaçant unes 55.000 persones als districtes de Chiúre i Ancuabe. Posteriorment, al setembre l'ISMP va atacar els districtes de Macomia i Muidumbre, la ciutat portuària clau de Mocímboa da Praia i va mantenir la seva presència al districte de Palma, on l'empresa francesa TotalEnergies té un projecte de gas natural líquid de 20.000 milions de dòlars. Els atacs de Mocímboa da Praia i la presència sostinguda a Palma, àrees on es concentra la major presència militar moçambiquesa i ruandesa, assenyalen una nova estratègia militar de la insurgència que pot tornar a incrementar la inestabilitat a la regió.

RDC (EST) – RWANDA

S'incompleixen els acords entre els dos països i entre RDC i l'M23 mentre persisteix la violència a l'est de l'RDC

Persisteix el clima de violència a les províncies congolese de Kivu Nord i Kivu Sud per part del grup armat M23 i s'evidencia l'incompliment dels acords assolits entre la República Democràtica del Congo (RDC) i Rwanda, així com entre l'RDC i l'M23. Després de dècades de conflicte, que han deixat milions de desplaçats i milers de morts, en la primera meitat de l'any es van posar en marxa esforços diplomàtics, encapçalats pels EUA i Qatar que van culminar amb la signatura de diversos acords. **El juny del 2025, l'RDC i Rwanda van signar un acord de pau a Washington, que incloïa la retirada de tropes ruandeses del territori congolès, la cooperació en seguretat (creació d'un mecanisme de coordinació de seguretat conjunta en el termini de 30 dies) i l'establiment de mecanismes d'integració econòmica regional (en un termini de 90 dies).** L'RDC havia de facilitar el desmantellament del grup armat FDLR, després de la qual cosa Rwanda retiraria les

seves tropes desplegades a la RDC. Aquest acord, però, no incloïa directament l'M23, cosa que limitava el seu abast davant la violència. En paral·lel, al juliol, la **RDC i el M23 van signar a Doha, Qatar, una declaració de principis que establia un alto el foc i un procés cap a un acord de pau integral.** Les converses, recolzades per Qatar, els EUA i la Creu Roja, incloïen la creació de mecanismes de monitoratge del cessament d'hostilitats i l'intercanvi de presoners. Malgrat aquests esforços, **els terminis per aconseguir avenços concrets s'han incomplert, i la violència continua,** la qual cosa evidencia la fragilitat dels acords.

En aquest sentit, les accions de l'M23 van persistir durant el trimestre. **L'ACNUDH va denunciar que el M23 havia executat 319 civils,** incloent-hi 48 dones i 19 menors, durant el mes de juliol. La violència d'aquest grup ha inclòs execucions sumàries, tortura, desaparicions forçades i violència sexual sistemàtica, actes que podrien constituir crims de guerra i de lesa humanitat. **L'ONU ha assenyalat que també les Forces Armades congolese i les milícies que les recolzen han comès greus violacions de drets humans.** La situació humanitària continua sent molt greu, ja que més de set milions de persones han estat desplaçades, i milers han patit violència sexual. En concret, l'ONU va registrar 23.000 casos de violència sexual el 2023, i en els primers cinc mesos del 2024 la xifra es va incrementar a 17.000. No obstant això, cal destacar que els EUA van anunciar a l'agost **sancions al grup armat PARECO-FF i a l'empresa congolese CDMC** per tràfic il·lícit de minerals procedents de la principal mina de coltan del país, a Rubaya.

Diverses anàlisis han destacat que la clau de l'èxit dels acords de Washington i Doha resideix en la seva implementació creïble, un seguiment rigorós i la inclusió de la societat civil, evitant que els acords es percebessin com a instruments de legitimació internacional o d'explotació de recursos naturals. Veus crítiques apunten que l'interès estatunidenc podria centrar-se a accedir a minerals estratègics com el cobalt, el liti i l'or, en lloc de prioritzar la justícia i la seguretat de la població congolese. Organitzacions locals, com Save the Congo, i figures com el premi Nobel de la pau Denis Mukwege, consideren que els acords exclouen la societat civil i perpetuen la impunitat. Qatar ha jugat un paper destacat com a mediador, subratllant el seu compromís amb la resolució pacífica de conflictes i actuant com a plataforma de negociació per a l'RDC, Rwanda i M23. Experts adverteixen que, per consolidar la pau, és crucial mantenir una pressió internacional sostinguda, assegurar recursos per a programes de desarmament i reintegració i aconseguir la cooperació regional, minimitzant el risc de nous actors que puguin soscar el procés.

En paral·lel, **l'ex-president Joseph Kabila va ser condemnat a mort in absentia** a finals de setembre pel seu presumpte suport a l'M23, tot i que el seu arrest sembla improbable. La sentència reflecteix la tensió política interna i la lluita pel poder dins del país, especialment davant el Govern de Félix Tshisekedi.

SAHEL OCCIDENTAL

Burkina Faso, Malí i Níger es retiren de la Cort Penal Internacional

El 16 de setembre els ministres de Justícia de Burkina Faso, Malí i Níger –països que integren l'Aliança d'Estats del Sahel (AES)– es van reunir a Niamey per coordinar la seva retirada formal de la Cort Penal Internacional (CPI). La decisió, que va ser confirmada oficialment el 22 de setembre, reflecteix una estratègia conjunta de les Juntes militars dels tres països per reduir la influència internacional en els seus assumptes judicials i reforçar la seva autonomia en matèria de seguretat i governança, i s'emmarca en un context de deteriorament de les relacions amb les potències occidentals i d'enfortiment d'aliances regionals i extraregionals alternatives.

Durant la reunió inicial, el primer ministre de Níger va declarar que la CPI “s’ha convertit en una eina de repressió al servei d’interessos estrangers”. En aquest marc, l'AES va anunciar la creació d'un **Tribunal Penal Sahelià per als Drets Humans**, destinat a jutjar crims internacionals, actes de terrorisme i delictes de crim organitzat comesos a la regió. El pla també inclou l'establiment d'una presó d'alta seguretat compartida entre els tres països.

Si bé el cronograma oficial de retirada no va ser detallat, l'Aliança va precisar que el procés es realitzarà conforme a l'article 127 de l'Estatut de Roma, la qual cosa implica que la sortida serà efectiva un any després que la decisió sigui presentada al Secretari General de les de l'ONU. Tot i així, la CPI conservarà jurisdicció sobre els crims comesos abans de la data efectiva de retirada, en particular els casos oberts a Malí des del 2012 relacionats amb crims de guerra i violacions greus de drets humans. **Amnistia Internacional** va qualificar la retirada com un greu retrocés en la lluita contra la impunitat i va recordar que la sortida

no eximeix els Estats de les seves obligacions actuals amb la Cort i va demanar als països membres de la CPI que instin Burkina Faso, Malí i Níger a reconsiderar la seva decisió.

SUDAN DEL SUD

Augmenta el risc de col·lapse de l'acord de pau al país

La Comissió Conjunta de Monitoratge i Avaluació Reconstituïda (RJMEC) **va advertir** que l'acord de pau de 2018 (Acord Revitalitzat sobre la Resolució del conflicte a la República del Sudan del Sud, R-ARCSS) està en risc de col·lapse, citant falles generalitzades en la implementació i aprofundint la desconfiança política entre les parts signatàries. La Comissió va advertir que el país corre el risc de tornar a caure en un conflicte armat llevat que es prenguin mesures immediates i coordinades i va demanar un alto el foc immediat, un diàleg inclusiu entre els partits, la implementació accelerada de l'acord i l'alliberament de les persones detingudes. Entre aquestes últimes, hi ha el primer vicepresident del Sudan del Sud, Riek Machar, qui ha estat sota arrest domiciliari des del març després que el govern de transició del qual forma part l'acusés d'activitats subversives contra el president Salva Kiir. La tensió política es va deteriorar encara més arran que l'11 de setembre el Govern presidit per Kiir anunciés **càrrecs de traïció, assassinat i crims de lesa humanitat** contra Machar i altres set funcionaris de l'oposició, tots ells procedents de la comunitat nuer. En resposta, el partit de Machar, l'Exèrcit d'Alliberament del Poble del Sudan-En l'Oposició (SPLA-IO), va declarar el govern “il·legítim” i va prometre buscar un “canvi de règim”, instant les seves forces i partidaris a mobilitzar-se per a la guerra. Experts sostenen que enjudiciar Machar podria exacerbar les divisions ètniques i trencar definitivament l'acord de pau, tornant a la guerra civil.

AMÈRICA

COLÒMBIA: El Govern reobre negociacions amb el Clan del Golf a Qatar

COLÒMBIA

El Govern reobre negociacions amb el Clan del Golf a Qatar

Es reobren negociacions entre el Govern de Colòmbia i l'organització paramilitar Clan del Golf a Qatar. Els contactes, que s'havien iniciat el 2024 i s'havien vist interromputs posteriorment, tindran lloc a Qatar, on s'han desplaçat integrants del grup narcoparamilitar, adduint raons de seguretat, i representants del Govern colombià. Les negociacions, que estaran enfocades en gran mesura en la qüestió dels cultius il·lícits, tindrien el format d'un espai de conversa sociojurídica amb el qual minimitzar l'impacte de la violència. No es tracta per tant d'unes negociacions de pau com les dutes a terme amb altres grups armats d'oposició, amb agendes polítiques, sinó que Álvaro Jiménez, el cap negociador de l'Executiu, va precisar que l'objectiu d'aquest procés és aconseguir una desescalada del conflicte. Després d'una reunió a Doha a mitjans de setembre, el Govern i el Clan del Golf van acordar la creació de grups de treball per abordar qüestions relatives al medi ambient, així com a la migració irregular i que estaran centrats en la situació de cinc municipis que són epicentre de l'acció armada del Clan del Golf. Un dels objectius de l'acord seria el proporcionar mitjans de vida alternatius al del cultiu il·lícit i l'enfortiment de l'Estat a les zones afectades per la presència del grup narcoparamilitar. No obstant, malgrat el reinici de les converses, van persistir els enfrontaments armats a Colòmbia entre el grup narcoparamilitar i l'ELN.

L'anunci de les negociacions amb el Clan de Golf es va produir en paral·lel a la reactivació del diàleg amb 16 antics dirigents de l'organització paramilitar Autodefenses Unides de Colòmbia (AUC), als quals va designar com a gestors de pau. Si bé les AUC ja van signar un acord amb el Govern colombià el 2003, el president colombià, Gustavo Petro, va assenyalar la seva voluntat de concloure el procés de desmobilització. La Taula Tècnica de diàleg tindria com a objectiu principal avaluar si els compromisos assumits sota la Llei de Justícia i Pau que va portar a la desmobilització paramilitar han estat efectius i quines qüestions queden pendents en matèria de veritat, justícia, reparació i garanties de no repetició. L'acord amb les AUC va ser objecte d'importantes crítiques en el moment de la seva signatura, ja que amplis sectors de la població, incloent-hi organitzacions de defensa dels drets humans, el van qualificar com un pacte d'impunitat davant les greus violacions comeses pels paramilitars.

Així mateix, el dirigent de l'ELN Pablo Beltrán va obrir la porta al reinici de les negociacions de pau amb el Govern apuntant a la possibilitat de canviar el model de converses i al compliment de l'acordat en els processos previs. No obstant, des de l'equip negociador del Govern, encapçalat per Vera Grabe, es va assenyalar que va ser l'ELN qui va abandonar el procés i que no és suficient amb afirmar que es vol reprendre la negociació. Grabe va assenyalar que el Govern està a l'espera de rebre propostes concretes que permetin reactivar les converses.

ÀSIA I EL PACÍFIC

CAMBODJA – TAILÀNDIA: Els enfrontaments fronterers entre tots dos països provoquen la mort de desenes de persones i el desplaçament forçós d'unes altres 300.000

INDONÈSIA: El país viu les protestes més massives de les últimes dècades

PAKISTAN: Protestes multitudinàries al Caixmir administrat pel Pakistan després d'assolir-se acord amb el Govern

CAMBODJA – TAILÀNDIA

Els enfrontaments fronterers entre tots dos països provoquen la mort de desenes de persones i el desplaçament forçós d'altres 300.000

Com a mínim 43 persones van morir i més de 300.000 es van haver de desplaçar forçosament pels enfrontaments fronterers entre les Forces Armades de tots dos països que es van registrar a finals de juliol prop del temple de Ta Muen Thom i que es van estendre ràpidament a altres districtes, especialment Oddar Meanchey i Preah Vihear a Cambodja, i a Surin i Ubon Ratchathani a Tailàndia.

Algunes fonts no oficials sostenen que la xifra de víctimes mortals va ser força més elevada. A més de les desenes de víctimes mortals, els centenars de persones ferides i els centenars de milers de persones desplaçades, també es van produir nombrosos danys sobre infraestructura civil i sobre monuments religiosos i culturals, com el temple de Preah Vihear –declarat Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO, i un dels principals del conflicte històric en què s'emmarquen aquestes hostilitats–, i una pagoda budista a la comuna de Kok Mon, a Oddar Meanchey. El Govern tailandès va assenyalar que en els primers dies de

combats es van haver de tancar com a mínim 852 escoles i set hospitals. Segons diverses fonts, ambdues parts **van emprar armament pesant**, incloent avions de combat F-16, vehicles de combat d'infanteria, drons i sistemes de coets. A més, el Govern tailandès va reconèixer haver utilitzat bombes de dispersió per atacar determinats objectius militars. Després que dos soldats tailandesos que patrullaven regions frontereres resultessin ferits per mines antipersona, Bangkok va acusar Cambodja d'haver plantat mines en territori tailandès. Organitzacions de drets humans insten a una **investigació dirigida per les Nacions Unides** sobre presumptes crims de guerra i danys a civils, mentre que **Human Rights Watch** va instar Tailàndia i Cambodja a no utilitzar bombes de dispersió i a ratificar la Convenció sobre Bombes de Dispersió.

Després de diversos dies d'enfrontaments d'alta intensitat, el 28 de juliol els líders de tots dos països, Phumtham Wechayachai i Hun Manet, es van reunir a Kuala Lumpur sota els auspicis d'Anwar Ibrahim, primer ministre de Malàisia –país que detempra la presidència rotatòria d'ASEAN– i amb la presència de funcionaris dels EUA i la Xina. Prèviament, el 26 de juliol, el president estatunidenc **Donald Trump va trucar a tots dos líders** per pressionar per una treva i amenaçar amb la suspensió de les converses comercials i l'increment dels aranzels a tots dos països. A principis d'agost, tots dos Governes es van reunir durant quatre dies a Kuala Lumpur per **definir els termes del cessament d'hostilitats**, van acordar permetre que observadors d'ASEAN supervisessin l'alto el foc i es **van comprometre** a posar fi als moviments de tropes i patrulles frontereres. Segons la declaració conjunta de l'anomenat Comitè General de Fronteres, cada país establiria el seu propi equip d'observadors provisionals, integrat per funcionaris d'ASEAN i coordinat pel primer ministre de Malàisia, en espera del desplegament d'una missió d'observació formal. Tot i que ambdues parts van acordar la prolongació de la treva, en els dies immediatament posteriors a la mateixa es van acusar en nombroses ocasions d'haver-la violat, incloent-hi sis incidents amb mines antipersona. En aquest sentit, un dels aspectes que va generar més controvèrsia va ser la captura de 18 soldats cambodjans hores després de l'entrada en vigor de l'alto el foc. Bangkok els considera presoners de guerra i va declarar que només serien alliberats i repatriats després de la fi del conflicte. Per la seva banda, el secretari general de l'ONU, António Guterres, va instar tots dos països a respectar plenament l'acord i a crear un entorn propici per abordar el contenciós fronterer històric i aconseguir una pau duradora.

Els enfrontaments fronterers de finals de juliol s'emmarquen en un contenciós de llarga durada per la falta d'acord a la demarcació fronterera, especialment als voltants del temple hindú Preah Vihear. En el període entre el 2008 i el 2011 ja s'havien registrat enfrontaments bèl·lics de gravetat. Pel que fa a la situació el 2025, al febrer ja es va produir un intercanvi de foc entre els exèrcits de tots dos països que va provocar la mort d'un soldat cambodjà i va comportar el tancament

de diversos passos fronterers. A finals de maig, un altre intercanvi de foc va provocar la mort d'un altre soldat cambodjà a prop de l'esmentat temple hindú, en una regió coneguda com a Triangle Emerald. En els dies posteriors, el Govern de Tailàndia va denunciar nombroses incursions de persones civils cambodjanes a tall de provocació, així com l'acumulació de tropes i equipament bèl·lics en diverses parts de la frontera comuna. Al juny, tres soldats tailandesos van resultar ferits, i a finals de juliol, el dia anterior a l'inici dels enfrontaments d'alta intensitat, uns altres cinc soldats tailandesos també van resultar ferits per una altra mina antipersonal. Posteriorment, Tailàndia va tancar diversos passos fronterers i temples, **va cridar l'ambaixador a consultes**, va reduir els llaços diplomàtics amb Cambodja i va expulsar del país un enviat especial de Cambodja.

INDONÈSIA

El país viu les protestes més massives de les últimes dècades

A finals d'agost i principis de setembre Indonèsia va viure algunes de les **mobilitzacions més massives de les últimes dècades**, que van finalitzar amb la mort de com a mínim 10 persones, la detenció de milers d'elles (les xifres oscil·len segons les fonts), la cancel·lació de classes en nombroses universitats i centres educatius, i importants danys materials en nombroses ciutats del país, incloent l'incendi dels parlaments regionals en tres províncies (Nusa Tenggara Occidental, Java Central i Java Occidental), la destrucció d'edificis públics a ciutats com Makassar o Surabaya o el pillatge de les residències d'alguns parlamentaris. Les **protestes es van iniciar a finals d'agost a Jakarta**, però també en altres 38 províncies del país, després de fer-se públic que la Cambra de Representants havia incrementat substancialment el subsidi mensual per a habitatge de 580 legisladors. Si bé en un principi les mobilitzacions es van focalitzar principalment en aquesta mesura, progressivament **van anar incorporant altres qüestions**, com la creixent situació de precarietat econòmica (increment dels preus de l'educació, vivenda o alimentació), la dissolució del Parlament, o la reforma de la policia o la renúncia del seu màxim responsable, especialment després de la mort d'un manifestant atropellat per un cotxe de policia.

A principis de setembre, l'Oficina de l'ACNUDH va instar Indonèsia a dur a terme investigacions exhaustives i transparents sobre la mort de sis persones durant les protestes, i va posar èmfasi en la necessitat que les forces de seguretat compleixin les normes internacionals sobre l'ús de la força, de protegir els drets de reunió pacífica i la llibertat d'expressió, i de garantir la llibertat de premsa durant els disturbis. El Govern va assenyalar que ja havia iniciat les seves pròpies investigacions al respecte i també va declarar que, entre altres **mesures**, s'havia reduït l'import de l'esmentat subsidi per a habitatge, que s'havia suspès a alguns legisladors per comentaris insensibles i

inapropiats, que s'havia presentat una proposta per a la reforma de la Policia i que el **Govern havia sigut remodelat**, amb la substitució de diversos ministres.

Tot i que diverses anàlisis consideren que les protestes de finals d'agost i setembre són el principal repte al qual ha hagut de fer front fins al moment el president Prabowo després de la seva arribada al poder el 2024, cal recordar que aquestes protestes s'emmarquen en un cicle de protestes ciutadanes durant bona part del 2025. A tall d'exemple, a mitjans d'agost més de 100.000 persones s'havien mobilitzat en la regència de Pati (província de Java Central) per protestar contra la decisió del govern regional d'augmentar els impostos sobre la terra i la construcció, registrant-se importants enfrontaments entre la Policia i diversos manifestants. En les mateixes dates, coincidint amb el dia de la Independència (17 d'agost), milers de persones a tot el país van adoptar la bandera negra d'una sèrie de manga japonesa ("One Piece") com a símbol de protesta contra el govern. Organitzacions de drets, com Amnistia Internacional, van criticar tant les amenaces del Govern de prohibir tal bandera com els diversos casos d'accions policials contra persones que venien o exhibien aquesta bandera. Prèviament, sobretot al febrer i al març, també s'havien registrat mobilitzacions massives contra el Govern, especialment les seves polítiques econòmiques, el creixent protagonisme dels militars en el gabinet, així com les acusacions sobre la corrupció o el deteriorament dels estàndards de democràcies al país. Tant a l'agost com als cicles de mobilitzacions prèvies, el col·lectiu estudiantil va jugar un paper preponderant.

PAKISTAN

Protestes multitudinàries al Caixmir administrat pel Pakistan després d'assolir-se acord amb el Govern

La regió d'Azad Jammu i el Caixmir (AJK), àrea del Caixmir administrada pel Pakistan i amb estatus autònom, va ser escenari d'intenses protestes socials durant el mes de setembre –les més multitudinàries dels últims anys, que van finalitzar després que s'assolís un acord amb el Govern pakistanès per donar resposta a les demandes que van motivar les mobilitzacions. Les protestes van ser durament reprimides per les forces de seguretat pakistaneses i van morir almenys nou persones –incloent-hi tres policies– i altres 100 van resultar ferides. Les mobilitzacions estaven liderades per l'Awami Joint Action Committee (JAAC, per les seves sigles en anglès), una aliança conformada per diferents grups que va bloquejar el Caixmir a pel Pakistan durant diversos dies. Milers de persones de tot AJK es van congregar a Muzaffarabad

per participar en les manifestacions de protesta. En el rerefons de les mobilitzacions hi havia les reclamacions al Govern pakistanès de subsidis al blat i l'electricitat, entre altres qüestions d'un total de 38 punts amb els quals els manifestants pretenien acabar amb els privilegis de les elits governants, com assenyalava JAAC.

Els antecedents d'aquestes protestes estan en les mobilitzacions que es van iniciar el 2023 i es van estendre durant el 2024 per protestar pel notable increment del preu de l'energia i el blat, així com per l'impacte que estava tenint el contraban de farina i altres productes bàsics. Representants de tots els districtes d'AJK es van unir en aquest temps conformant la JAAC. Les protestes del setembre del 2025 es van produir després que els organitzadors assenyalessin que un any després de protestes similars el Govern no havia donat resposta a les seves reivindicacions. Cal assenyalar que a més de les demandes relatives a qüestions com els subsidis a l'alimentació i l'energia elèctrica, s'inclouen assumptes de governança, com la reducció en el nombre de ministres en el Govern d'Azad Jammu i el Caixmir i la supressió dels 12 escons reservats a persones refugiades procedents del Caixmir administrat per l'Índia. JAAC sosté que els refugiats després de la partició de 1947 i els seus descendents s'han convertit en una elit privilegiada que acapara fons destinats al desenvolupament del territori. També es demanava la retirada de càrrecs contra les persones detingudes durant les mobilitzacions prèvies del 2023 i el 2024 o la reforma d'alguns impostos, entre un ampli ventall de peticions.

Si bé inicialment el govern local va posar en marxa un bloqueig de les comunicacions –incloent-hi internet i la telefonia mòbil–, va ordenar el tancament de les institucions educatives de forma indefinida i va reclamar el desplegament de forces paramilitars i policials procedents d'altres zones del país, finalment el Govern pakistanès va iniciar negociacions amb els líders de JAAC i el primer ministre Shehbaz Sharif va designar una delegació d'alt nivell per dur a terme les converses. Fruit de les negociacions es va assolir un acord que contempla continuar els subsidis al blat i a l'electricitat, prèviament pactats després de les mobilitzacions d'anys anteriors, però de l'incompliment de les quals es queixava la població caixmir. A més, el pacte contempla l'acceptació de diverses de les demandes presentades, incloent-hi la reducció del nombre de ministres i millores en salut, educació i altres serveis públics. Les organitzacions socials es van mostrar satisfetes amb l'acord i van acordar desconvocar les protestes. No obstant, la qüestió de l'assignació dels 12 escons per a les persones refugiades va quedar sense resoldre, cosa que podria portar a la reactivació de la tensió en el futur.

ARMÈNIA – AZERBAIDJAN: Avenços en les negociacions, però criminalització de la societat civil pro-pau pel Govern azerbaidjanès

TÜRKIYE (PKK): Nous passos en el procés de pau, al costat de crides a enfortir-lo

ARMÈNIA – AZERBAIDJAN

Avenços en les negociacions, però criminalització de la societat civil pro-pau pel Govern azerbaidjanès

Armènia i l'Azerbaidjan van signar el 8 d'agost una **Declaració Conjunta de 7 punts**, rubricada també pel president dels EUA, Donald Trump, en el marc d'una reunió trilateral a la Casa Blanca, la primera a aquest nivell des de la fi de la Guerra Freda. El pacte s'interpreta com un pas significatiu cap a un futur acord de pau. El primer punt consisteix en el suport al text acordat fins ara de l'Acord per a l'Establiment de la Pau i Relacions Interestatals entre la República de l'Azerbaidjan i la República d'Armènia i el reconeixement mutu de la necessitat de més passos cap a la seva signatura i ratificació final. La Declaració aborda a més un tema divisor, la connexió terrestre entre l'Azerbaidjan i l'enclavament azerbaidjanès de Najicheván a través d'Armènia. El punt 3 afirma que es produirà aquesta connexió, emmarcada en un compromís de respecte a la sobirania, integritat territorial i jurisdicció dels Estats. El punt 4, interrelacionat, estableix que Armènia, els EUA i terceres parts desenvoluparan un projecte de ruta denominat “Ruta Trump per a la Pau Internacional i la Prosperitat” (TRIPP).

El preacord assolit inclou també la signatura d'una petició conjunta de tancament de l'anomenat Procés de Minsk de l'OSCE, estructura que durant dècades va actuar com a espai de diàleg i mediació i que des de l'ofensiva militar azerbaidjana i guerra del 2020 i, especialment l'ofensiva del 2023, havia quedat inactiva, paralitzada per les divisions internes geoestratègiques i les resistències de l'Azerbaidjan. La declaració recull també altres aspectes com el compromís amb la inviolabilitat de les fronteres internacionals, el rebuig a l'ús de la força per a la presa de territori i el rebuig a qualsevol “intent de venjança”, expressió no explicada en el text, però que en períodes anteriors ha al·ludit als casos oberts en la justícia internacional.

En conjunt, el pacte constitueix un avenç cap a una normalització de relacions que contribueixi a prevenir nous cicles de violència directa. Al setembre es van fer nous passos, com visites mútues dels **presidents de les comissions frontereres** i una **reunió de ministres d'Exteriors a Nova York**. A inicis d'octubre, Armènia va confirmar que estaven en marxa les consultes i **planificació tècnica** entre els EUA i Armènia per a la futura construcció de la ruta TRIPP. Va confluïr també una certa desescalada al Sud del Càucas, amb un acostament entre Türkiye i Armènia. No obstant això, la declaració i el procés de pau Armènia-Azerbaidjan mantenen un focus estat-cèntric, sense abordar el dret al retorn de poblacions desplaçades, inclosa la població armènia de Nagorno-Karabaj desplaçada

gairebé en la seva totalitat per l'ofensiva azerbaidjana de 2023; i exclou reptes en memòria, justícia, reparació i reconciliació. Sobre el dret al retorn, el primer ministre armeni el va qualificar de “**factor perillós**” per a la pau. Al seu torn, per a la signatura final de l'acord queden pendents d'abordar temes en conflicte, com exigències de l'Azerbaidjan de canvis en la Constitució d'Armènia. Al costat de la Declaració es van signar memoràndums bilaterals amb els EUA sobre economia, comerç, control de fronteres i defensa. Trump va anunciar la fi del bloqueig a la cooperació militar amb Azerbaidjan.

Prèviament a la reunió i amb posterioritat, organitzacions de drets humans i anàlisis independents van alertar sobre la continuació per part d'Azerbaidjan de la criminalització i persecució contra figures activistes i acadèmiques que promouen la pau i la reconciliació amb Armènia, defensors i organitzacions de drets humans i periodistes independents. Segons **Human Rights Watch**, el Govern d'Azerbaidjan ha agreujat des del 2023 la repressió contra aquests sectors. **Anàlisis van alertar** de noves condemnes de presó i fustigació en els últims mesos. En aquest clima, es fa necessari més esforços internacionals per part de governs i organismes, incloent en els seus diàlegs bilaterals amb Azerbaidjan i aliats d'aquest, per abordar la protecció de la població civil constructora de pau.

TÜRKIYE (PKK)

Nous passos en el procés de pau, juntament amb crides a enfortir-lo

El procés de diàleg iniciat el 2024 entre Türkiye i el PKK ha avançat en els últims mesos, tot i que amb limitacions i necessitat d'ampliació. Entre els avenços, després de dilacions i treballs preparatoris, el 5 d'agost va arrancar la comissió parlamentària multipartida “Comissió Nacional de Solidaritat, Germanat i Democràcia”. Té el mandat d'elaborar recomanacions de reformes legals i polítiques per a la seva aprovació parlamentària i que potencialment podrien abastar qüestions com desmobilització i amnistia, entre d'altres, i supervisar el procés de pau, incloent aspectes com desmobilització i amnistia. La comissió reuneix 51 membres d'11 partits (tot l'espectre parlamentari tret del nacionalista IYI, que va rebutjar participar). Segons premsa, només entre 9 i 10 eren dones. Després del rebuig d'IYI, els escons es van redistribuir: 22 a l'AKP, 11 a l'opositor CHP, cinc al prokurd DEM, quatre a l'ultranacionalista MHP, i la resta entre Yeni Yol Partisi, Hüda Par, YRP, TIP, EMEP, DSP i DP.

Entre el 5 d'agost i el 2 d'octubre la comissió va celebrar 13 reunions centrades en sessions d'escolta, amb representants de nombrosos sectors: càrrecs d'Interior, Defensa i serveis

d'intel·ligència (8 d'agost, sota **confidencialitat** i actes segellades a 10 anys), familiars de víctimes (incloses Mares del Dissabte/Mares de Pau), associacions de veterans, organitzacions de drets humans, de pau i humanitàries, associacions jurídiques, sindicats, organitzacions empresarials, expresidents parlamentaris i acadèmics. Es va tractar de sessions a porta tancada. Va transcendir la **prohibició de l'ús del kurd** en aquestes sessions, molt criticada per actors prokurds i de drets humans, i tensions per algun **testimoni considerat retraumatitzant**. També es van compartir propostes de reformes sobre els diferents temes abordats, inclosa la **definició de ciutadania de Turquia**. Segons el Centre d'Estudis Kurd, **un 60% de la població turca i fins a un 80% de la kurda recolzaven** el procés de pau. Després d'aquest període d'audiències, la comissió preveu emetre un informe amb recomanacions.

La constitució de la comissió se suma a altres passos recents. El PKK va enviar un **missatge de bona voluntat** amb una **cerimònia simbòlica de desarmament**, l'11 de juliol a Suleimaniya (Kurdistan iraqià), on 30 combatents (15 homes i 15 dones) van cremar les seves armes. Hi van assistir alts càrrecs del PKK i un centenar d'observadors, incloses figures de la societat civil de Türkiye i partits kurds de Türkiye i l'Irak. Institucions kurdes iraquianes van garantir la seguretat de l'acte, en coordinació amb Türkiye. L'escenificació va seguir l'**històric anunci del PKK de fi de la lluita armada i dissolució**.

Malgrat el pas significatiu que suposa l'establiment de

la comissió a l'agost i les seves sessions d'escolta amb multiplicitat d'actors, el moviment polític i social prokurd reclama avenços més concrets en el procés de pau. A finals de setembre, el **partit prokurd DEM** valorava positivament diferents elements del procés, com l'absència gairebé total de confrontació armada, la continuació del diàleg, la creació de la comissió, però reclamava que el Parlament avanci en legislació i doni resposta a demandes de reconeixement de drets lingüístics de l'idioma kurd, enfortiment dels governs locals, finalització de la política de destitució d'alcaldes/es electes i de la imposició de governadors locals designats pel Ministeri d'Interior, interlocució de la comissió parlamentària amb el líder del PKK, Abdullah Öcalan, i aplicació del "dret a l'esperança" i revisió de la seva presó perpètua, reformes en legislació antiterrorista i codi penal, entre d'altres. Després de noves reunions entre el líder del PKK i la delegació del DEM (28 d'agost, 3 octubre), Öcalan va afirmar que es necessitaven nous passos polítics i legals en el procés.

L'evolució del procés de pau seguia influïda per les negociacions entre les forces kurdes de Síria (SDF) i el Govern de transició siriana i la implementació del seu acord del 10 de març, i per la posició de Türkiye en relació a aquestes (vegeu apartat de Síria en aquesta publicació). Anàlisi van assenyalar **més pressió i amenaces turques a les SDF**, cosa que va ser criticada pel prokurd DEM. A mitjans de setembre, el líder del PKK va enviar una **carta a tribus àrabs sirianes apel·lant a la unitat àrab-kurda** i al suport a les SDF.

ORIENT MITJÀ

SÍRIA: Diversos focus de violència evidencien els múltiples reptes de la transició al país, que celebra les seves primeres eleccions post-Assad

SÍRIA

Diversos focus de violència evidencien els múltiples reptes de la transició al país, que celebra les seves primeres eleccions post-Assad

Durant el trimestre Síria va ser escenari de diversos focus de violència i tensió que evidencien els reptes i fragilitat de la transició al país. Un dels epicentres d'inestabilitat es va ubicar al sud. Al juliol es va produir una de les escalades més greus dels últims mesos, després d'una sèrie de segrestos i atacs creuats entre milícies beduïnes i druses a la província de Suweida, que van provocar la mort d'un miler de persones. Les forces del govern interí es van desplegar a la zona, però van ser atacades per milícies druses que recelen de la presència de les noves autoritats al sud de país, que durant anys ha viscut de facto en una situació de semi autonomia. Sectors drusos van acusar les forces governamentals d'alinear-se amb les tribus beduïnes i d'execucions sumàries de civils. En aquest

context, Israel va intensificar la seva intervenció a Síria i va llançar desenes d'atacs, en un intent per restringir la presència de les forces militars sirianes del sud del país, en particular de la zona pròxima als Alts del Golan. Una de les ofensives israelianes més contundents va afectar el quarter general de l'Exèrcit siriana i les immediacions del palau presidencial a Damasc. El Govern de Netanyahu va continuar justificant les seves accions en un presumpte intent per defensar la comunitat drusa a Síria (també hi ha població drusa a Israel), tot i que aquesta explicació genera reaccions trobades entre els mateixos drusos.

L'escalada de violència va motivar l'activació de negociacions mediades pels EUA i que van tenir lloc a París. Així, el 18 de juliol es va aconseguir un acord d'alto el foc que a grans trets es mantenia en finalitzar el trimestre. Al setembre, els ministres d'Exteriors de Síria i Jordània al costat de l'enviat especial dels EUA

per a Síria, Thomas Barrack, van anunciar un **full de ruta** que, entre altres coses, inclou mecanismes de rendició de comptes, restauració de serveis i ajuda humanitària a Suweida, compromisos de reconstrucció, alliberament de detinguts, retorn de persones desplaçades, esforços per identificar persones desaparegudes i previsió d'esforços de reconciliació. Cal destacar que, paral·lelament, Israel va continuar amb les seves ofensives a Síria i amb el desplegament de forces a la zona que correspon a l'àrea de control de la missió de l'ONU als Alts del Golan. Malgrat això, el Govern siria i el de Netanyahu van entaular negociacions a l'agost, mediant pels EUA i també celebrades a París, per explorar un acord de seguretat alternatiu al qual estava vigent des del 1974 i que Israel va donar per finalitzat després de la caiguda del règim de Bashar al-Assad el desembre del 2024.

Un altre focus de tensió en els últims mesos es va desenvolupar al nord i va involucrar les forces governamentals i les Forces Democràtiques de Síria (SDF, per les seves sigles en anglès), liderades per milícies kurdes. Segons algunes anàlisis, els esdeveniments de juliol a Suweida haurien disminuït l'interès de les SDF per sumar-se a les forces militars governamentals. A partir de l'agost es van produir xocs armats entre les SDF i militars sirians a Alep i Deir Ez-Zor. A finals d'agost, el president del govern interí de Síria, Ahmed al-Sharaa, i el líder de

les SDF, Mazloum Abdi, es van reunir amb Barrack per intentar contenir la crisi. En aquest context, diverses figures de les minories drusa, kurda i alaui de Síria van fer una crida conjunta perquè s'estableixi una governança descentralitzada al país.

En aquest rerefons de tensions i inestabilitat, a principis d'octubre **Síria va celebrar les seves primeres eleccions parlamentàries des del derrocament d'al-Assad**. Els comicis van ser criticats per afavorir les autoritats actualment en el poder. Un terç dels escons és seleccionat directament per al-Sharaa i els altres dos terços a través d'eleccions indirectes a través d'electors de les diferents províncies –tot i que en algunes la votació no es va celebrar–, amb un nombre d'escons distribuïts en funció de la població. El mandatari interí va reconèixer les imperfeccions del procés, però va defensar que el mecanisme era el que es podia desplegar en les condicions actuals a Síria. De les més de 1.500 candidatures –només un 14% dones–, s'escolliria un Parlament de 210 escons que tindrà entre les seves funcions l'aprovació d'una nova llei electoral i una nova Constitució. En altres fets rellevants del trimestre, cal destacar que els EUA van posar fi a dècades de sancions contra Síria i va revocar la designació com a grup terrorista a Hayat al-Sham, grup liderat antigament per l'actual president siria.

Aquesta publicació està subjecta a una llicència de Creative Commons. Es permet la reproducció total o parcial, la distribució i la comunicació pública de l'obra, sempre que no sigui amb finalitats comercials, i sempre que es reconegui l'autoria de l'obra original. No es permet la creació d'obres derivades.

El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva de l'Escola de Cultura de Pau i no reflecteix l'opinió de l'ACCD ni de la Generalitat de Catalunya.